

نامہ ویژه

THE 7TH INTERNATIONAL PUPPET THEATRE FESTIVAL

TEHRAN, SEPTEMBER 15-22, 98

هفتمین
جشنواره
بین المللی
نمایش
عروسکی
تهران

۲۴-۳۱ شهریور ۷۷

پیام «دادی دوراب پودومجی» معاون رئیس اتحادیه یونینما

رئیس کمیسیون آسیا - اقیانوسیه یونینما و رئیس یونینمای هند

به عنوان نماینده یونینمای بین المللی و کمیسیون آسیا - اقیانوسیه یونینما که ایران نیز عضوی از آن است، برای شما در آغاز هفتمین جشنواره و سمینار عروسکی بین المللی آرزوی موفقیت دارم. از طرف خودم و یونینمای هند از بابت میهمان نوازی و مهربانی مرکز هنرهای نمایشی، مدیر آن و مسئولان جشنواره و یونینما - مبارک ایران قدردانی می‌کنم. هم چنین مراتب تشکر خود را از طرف تمامی عروسکها، گروهها و اشخاصی که شما هر دو سال یکبار به این جشنواره دعوت می‌کنید ابراز می‌دارم.

من شانس شرکت در این جشنواره را برای دومین بار داشته‌ام. وجود این جشنواره در این مکان جغرافیایی برای گروههای عروسکی خارجی بسیار مهم است. اینکه اجازه آمدن و دیدن کاری را که زمینه عروسکی در ایران انجام می‌شود داشته باشند و نیز اینکه گروههای ایرانی امکان دیدن آثار خارجی گروههای تمامی دنیا را داشته باشند امری ضروری است. با شادی و غرور این را ابراز می‌کنم که ایران یکی از معدود کشورهایی است که در گروه هنرهای نمایشی دانشگاهها پایش دارای گروه عروسکی است. این امر به ندرت وجود دارد. و باید به منظور استفاده هنرمندان و نیز اهداف آموزشی حداکثر بهره‌برداری از آنها بشود.

به زودی به قرن جدید راه خواهیم یافت. بیش از هر وقت دیگر جامعه بشری نیاز به درک متقابل و زندگی در کنار یکدیگر همراه با صلح بری از تعصبات دارد. و این هنرمندان و فرهنگها هستند که باید به این هدف دست یابند. سمینار «گفتگوی بین تمدنها» که قرار است در طی جشنواره برپا گردد، راهی دراز در پیش خواهد داشت تا به هدف فوق نائل شود؛ یعنی از میان برداشتن موانع بین ایدئولوژیها و فرهنگها از طریق تبادل فکر، کلام و عمل.

من حداکثر تلاش خود را برای آگاهی مسئولان از وضعیت هنر عروسکی در ایران و شوقی که شما، گروههای شرکت کننده و نمایندگان از خود نشان می‌دهید خواهم کرد.

حضور دو هنرمند برجسته‌ی ایرانی در جمع میهمانان خارجی

فوزیه رجبی

استاد شیرمحمد اسپندار «دونلی نواز» منحصر به فرد سیستانی شب گذشته در ضیافت شامی که از سوی «مرتضی کاظمی»، معاونت هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در محل هتل لاله برگزار شد به اجرای موسیقی پرداخت.

وی که قرار است در سفر آقای خاتمی به آمریکا جزو هنرمندان همراه ایشان باشد، هم اکنون در تهران به سر می‌برد. دست‌اندرکاران جشنواره عروسکی که از حضور ایشان در تهران مطلع بودند، فرصت را مغتنم شمرده، وی را به هتل لاله مقر میهمانان جشنواره دعوت کردند. میهمانان خارجی با اشتیاق تمام محو موسیقی سحرآمیز ساز «دونلی» او بودند. گفتنی است که اسپندار تنها نوازنده این ساز در ایران است و در چندین جشنواره جهانی حضوری چشمگیر و موفق داشته است. هنرمند دیگری که با هنرنمایی خود میهمانان خارجی را شگفت زده کرد، حسن طاهری زاده بود که او نیز قرار است ریاست جمهوری را در این سفر همراهی کند. طاهری زاده که نام نمایش خود را «رؤیای دست‌ها» گذاشته است، در تاریکی سالن تنها به کمک یک منبع نوری با دست‌هایش نمایش حیرت‌انگیز و بسیار جالبی را ارائه کرد. نمایش غیر مترقبه طاهری زاده چنان توجه میهمانان خارجی را به خود جلب کرد و آن چنان مورد تشویق قرار گرفت که به ناچار به مدت اجرای برنامه خود افزود. حضور این دو هنرمند که از همراهان آقای خاتمی هستند گرمی خاصی به میهمانی جشنواره داد. حضورشان را در جشن عروسک‌ها گرامی می‌داریم.

ویژه نامه هفتمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران ۲۴ تا ۳۱ شهریور ۱۳۷۷

- ۱ هنرمندان ایرانی در جمع میهمانان خارجی
- ۲ تغییر در برنامه
- ۳ گزارش سمینار
- ۴ هانس خوش شانس
- ۵ گزارش ششمین فستیوال
- ۷ عروسک هنر مردمی
- ۹ بر پهنه دریا
- ۱۰ معرفی نمایشهای خیابانی
- ۱۱ گفتگو با آقای کامکار
- ۱۲ واسیلاج
- ۱۳ چانچه
- ۱۴ تماشاخانه مایکل هوبر
- ۱۶ تئاتر TEHB
- ۱۸ تئاتر عروسکی بیه‌لیستوک
- ۲۰ گروه تئاتر دولتی ترکمنستان
- ۲۱ نمایش «بچه گرگ»
- ۲۲ گفتگو با گروه تئاتر سیروکا
- ۲۳ بخش انگلیسی

سردبیر: لاله تقیان

مدیر داخلی: صمد چینی‌فروشان

مدیر فنی و هنری: محمد وجدانی

صفحه‌آرایی: شهناز یوسفی

عکس: اختر تاجیک، حجت ترصدی

حروفچینی: امیر شهیدی

لیتوگرافی: پام‌مهر

تغییر در برنامه

نمایش "قره گز" (ترکیه) می‌شود.
 * "رنگ‌رنگ نقاشی"، در تالار سنگلیج به جای
 "در ازای بدی خوبی کردن" (ترکمنستان) به
 صحنه خواهد رفت. (ساعت ۱۸ و ۲۰)
 * گروه ماسکاراس (خیابانی مجارستان) که
 سرانجام موفق به ترخیص بارها و ابزار نمایش
 خود شد در پنجمین روز از برگزاری جشنواره،
 ۷۷/۶/۲۸ در محوطهٔ مقابل تالار و خدت به
 اجرای نمایش پرداخت.

*****

* گروه نمایش بچه گرگ (اکراین) به دلیل
 مشکلات پرواز، مجبور به ترک جشنواره و
 مراجعت به اکراین شد. به همین دلیل نمایش
 این گروه در ششمین روز جشنواره، ۷۷/۶/۲۹
 به صحنه نخواهد رفت.

* در هفتمین روز جشنواره ۷۷/۶/۳۰، «اتفاق
 در شبی پر هیاهو» به جای نمایش «بچه گرگ»
 از اکراین در سالن چهارسو به صحنه خواهد
 رفت.

* "پسرک" بار دیگر در سالن قشقایب جایگزین

یک یادآوری و چند پیشنهاد

فریبا جدیکار

اینکه استادان و سروران گرامی ام عاشقانه در
 این راه زحمت کشیده‌اند، پیشنهاداتی به ذهنم
 خطور کرده که به عرضشان می‌رسانم.

۱- دعوت از گروه‌های خارجی در طی سال و
 اجراهای متعدد این گروه‌ها.

۲- امکان دیدن پشت صحنهٔ گروه‌ها و یا
 آشنایی با نحوهٔ کارشان طی چند روز بعد از اتمام
 دورهٔ جشنواره.

۳- اضافه نمودن ساعات بیشتری برای اجراها
 به عنوان مثال از ساعت ۴ الی ۱۰ شب.

بهترین آرزوهایم نثار عاشقان تئاتر
 عروسکی‌باد.

با خاطرهٔ زنده یاد کامبیز صمیمی مفخم که
 حضورش چون شکوفه‌های بهاری لطیف، پربار
 و خندان بود و نبودش غمی جانسوز. هزاران
 هزار دریغ و افسوس از پژمرده گشتنش. روانش
 شادباد. جشنوارهٔ عروسکی برای ما
 عروسک‌گران‌ها که متأسفانه از پیشرفت‌ها،
 تجارب و هنر ارزندهٔ دیگر کشورها محروم
 هستیم، بسیار جذاب و دینی است و راهگشای
 تجارب بیشتر و آموختن سبک‌ها و ایده‌های
 جدیدتر. به همین دلیل از تمامی کسانی که به
 نحوی در برپایی این جشنواره سهمیم بودند
 صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم و با علم بر

گزارش سومین جلسه سمینار گفتگوی تمدن‌ها و نمایش عروسکی

شنبه ۲۸/۶/۷۷ موزه هنرهای معاصر

آزادی آری، توهین به تماشاگر هرگز

همایون علی‌آبادی

قالب گروه‌های دو نفره (زن و شوهر) و تک نفره شکل گرفته‌اند. جیم‌گمبل در ادامه افزود: در آمریکا اساساً با این هنر به عنوان وسیله‌ای برای "تفریح و سرگرمی و غنی‌سازی اوقات فراغت برخوردار می‌شود.

وی تأکید داشت: "در یک کشور سرمایه‌داری مثل آمریکا طبعاً ما نگاه و چشمی هم به "بازار" داریم. شاید بیت‌الغزل و نقطه عطف جلسه سوم، پرسشی و پاسخ اردشیر کشاورزی بود که از رونی آلبرت درباره سطح رفاه اجتماعی و مرزهای مجاز و غیر مجاز مضامین آثار پرسید و نیز پاسخ بسیار متقن و آموزنده از سوی رونی آلبرت که گفت: شکی نیست که ما در بلژیک از نظر قانونی منعی برای گفته‌ها و ناگفته‌ها نداریم. ما آزادیم هر چه دل تنگمان می‌خواهد بگوییم. اما خودمان یک سری محدودیت‌ها را بی‌آنکه اجباری در کار باشد رعایت می‌کنیم. این محدودیت‌ها در زمینه مذهب و سیاست محسوس و ملموس است. آلبرت افزود: هر کسی در بلژیک می‌تواند به راحتی به تماشاگران توهین کند. با این کار ممکن است محبوب روزنامه‌ها هم بشود ولی قدر مسلم این که واکنش تماشاگران قابل پیش‌بینی نیست. در کشور من قانون به شما اجازه هر کاری را می‌دهد اما من هرگز به تماشاگرانم توهین نمی‌کنم.

*****

اولین سخنران این جلسه "رونی آلبرت" نمایشگر عروسکی بلژیک و کارگردان نمایش "والنتینو" بود. وی درباره موضوع سمینار گفت: نخست باید مفهوم گفت و گو و تمدن را برای خویش روشن کنیم و آنگاه با شناخت شفاف و روشن این دو مقوله به مطالب دیگر بپردازیم. "تمدن" یعنی پی‌بردن به ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی یک کشور و دیالوگ یا گفت و گو به معنای صحبت بین دو نفر یا صحبت من با عروسک‌هایم. آلبرت درباره جایگاه نمایش عروسکی در بلژیک گفت: عروسک‌ها همواره نقد تفکر سیاسی می‌کرده‌اند و از این روی اغلب اوقات اجراهای عروسکی را ممنوع و موقوف می‌کردند. آلبرت گفت: به نظر من پیام‌های اخلاقی از ۲۰ سال گذشته تا به امروز رکن اصلی تئاتر عروسکی در غرب بوده است. وی افزود: ما نمایشگران بلژیک در پیوند با مفاهیم کار فرهنگی و کار تجاری کمی مشکل داریم. جهان عروسکی در کشور ما بیشتر به تفریح و اوقات فراغت و تجارت نگاه می‌افکند تا هنر و فرهنگ. دومین سخنران سمینار "جیم‌گمبل" از آمریکا بود. وی در تشریح جایگاه و موقعیت تئاتر عروسکی در آمریکا گفت:

"جمعیت ۲۵۰ میلیون نفری ایالات متحده آمریکا بیش از پنج‌هزار عروسک‌گردان و نمایشگر عروسکی دارد. اکثر این گروه‌ها در

نگاهی به نمایش «هانس خوش شانس»

کیومرث مرادی

می‌رسد، سنگها را کنار چاه می‌گذارد تا آب بردارد اما ناگهان سنگ‌ها به چاه فرو می‌افتند، هانس به این نتیجه می‌رسد که همه این اتفاق‌ها شانس و اقبال او بوده است تا از شرّ طلا راحت شود و هر چه سریعتر به دهکده برسد. «رولان بارت» زبان‌شناس و نشانه‌شناس معاصر در کتاب «نشانه‌شناسی در عصرما» می‌گوید: امروزه این نشانه‌ها هستند که زبان اصلی و گویا برای بیان مفاهیم و برقراری ارتباط بین ملل‌اند. «هانس خوش شانس» به شکلی زیبا با ارائه نشانه‌های تصویری خود به این نظریه مهر تأیید می‌گذارد. انتخاب قصه‌ای ساده و اجرایی روان، طراحی صحنه خلاقانه همه و همه از هانس خوش شانس کاری ظریف و بدیع می‌سازد. تمامی داستان توسط یک بازیگر به اجرا درمی‌آید. نشانه‌های ساده و گویای این نمایش، اجرا را برای هر مخاطبی دلپذیر می‌کند.

*****

ن خوش شانس که از کار کردن در آهنگری نه شده است، تصمیم می‌گیرد به روستا برود، آهنگر به پاس زحماتش قطعه طلای باقی‌مانده را به او می‌دهد. هانس هدیه را می‌گیرد و به راه خسته از سنگینی هدیه نرسد، طلایش را با اسب عوض می‌کند، سوار اسب به تاخت می‌رود، اسب او را به زمین می‌زند. هانس زخمی می‌شود و این بار اسب را با یک مبادله می‌کند و دوباره به راه می‌افتد. او در تلاش برای دوشیدن شیر، از گاو نه لگد می‌خورد، پس گاو را با خوک عوض می‌کند، در راه به پسرکی برمی‌خورد و راهایش را برای او تعریف می‌کند و نیزه را به بهانه‌ای با غاز مبادله می‌کند، در استان، هانس با مرد چاقو تیز کن برخورد می‌کند و از او رمز تیز کردن چاقو را جویا می‌باید، مرد قطعه سنگی را به او می‌دهد و غاز او می‌گیرد؛ سرانجام هانس به چاه آب

درباره شش فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی تهران

سید وحید ترحمی مقدم

فیلیپین، کره، نروژ و کانادا، که داوطلب شرکت در این فستیوال بودند آثارشان توسط کمیته انتخاب مقبول واقع نشد و موفق به شرکت در ششمین فستیوال نشدند.

در مرحله بازیابی نمایش‌های داخلی، که پس از مرحله اول پذیرش آماده بازیابی بودند، هیئت بازیابی ششمین فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی از میان ۷۴ نمایش، بیست و یک نمایش را جهت حضور در جشنواره پذیرفته و معرفی نمودند.

در مجموع یک هفته طول برگزاری فستیوال، سی و یک گروه داخلی و خارجی، عروسک‌های دوست‌داشتنی و مهربان و شوق‌انگیز خود را در قالب و شکل‌های مختلف، در ده سالن: مجموعه تئاتر شهر (سالن‌های اصلی، چهارسو، شماره ۲) - فرهنگسرای بهمن (سالن‌های مبارک و چارلی) - فرهنگسراهای (اندیشه، ابن سینا، نیاوران، خاوران) و تالار وحدت، عرضه کرده به بازی گرفتند تا دنیایی مملو از شادی و نشاط را در فستیوالی بین‌المللی به ارمغان آورند.

گردهمایی «بررسی قابلیت‌های نمایش عروسکی» در سالن رودکی تالار وحدت با سخنرانی آقایان - قطب‌الدین صادقی - رحیم

ششمین فستیوال

ششمین فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی تهران، از تاریخ پانزدهم شهریور ماه هفتاد و پنج آغاز و تا بیست و یکم شهریور ماه، بار دیگر «مبارک» در قالب جشنواره‌ای بین‌المللی عرضه گردید.

در اوایل اسفندماه سال ۷۴ و در مرحله متون پیشنهادی ارائه شده، متقاضی شرکت در ششمین فستیوال، از میان ۱۴۴ متن، کمیته انتخاب پس از بررسی، تعداد ۸۳ متن به همراه ۱۵ نمایش آماده اجرا را جهت بازیابی مورد تأیید قرار داد.

در اواسط خرداد ماه نیز از میان بیست کشور متقاضی اولیه، پنج فیلم از کشورهای لهستان، ایتالیا، بنگلادش، اسلونی و کرواسی انتخاب گردید. اما در مجموع ۱۰ نمایش برگزیده از کشورهای ترکیه، اسپانیا - پاکستان، انگلستان، فرانسه، کرواسی، اسلوانی، یونان و لهستان، میهمانان و شرکت‌کنندگان خارجی ششمین فستیوال بین‌المللی تهران را تشکیل دادند. همچنین آثاری از کشورهای بلغارستان، ایتالیا (۳ گروه) آلمان، بنگلادش، چین، مکزیک، ویتنام، مالزی، روسیه، پرتغال، دانمارک، مجارستان، هند، پرو، آلبانی، سوئد،

کشور

ب: بازدید میهمانان خارجی از موزه‌های: حیات وحش - هنرهای معاصر، و فرش.

ج: تهیهٔ صندوق پیشنهادات و نصب در سالن‌های نمایشی

د: اجرای ویژه نمایش سینوسیس از اسپانیا در فرهنگسرای بهمن به دلیل استقبال علاقمندان این نمایش

ه: ضیافت شام معونت هنری جهت قدردانی از کلیهٔ دست‌اندرکاران برگزاری جشنواره در هتل شهر

و: چاپ و انتشار هفت شماره بولتن روزانه با عنوان «مبارک»، چاپ و انتشار یک شماره کاتالوگ معرفی گروه‌های شرکت‌کننده، طراحی و چاپ پرسشنامه‌های نظرسنجی ویژه هنرمندان، تماشاگران و گردهم‌آیی جشنواره ز: اهداء تندیس زرین مبارک، لوح تقدیر و دیپلم افتخار به تمامی گروه‌های شرکت‌کننده در ششمین فستیوال.

نجفی برزگر - مهدی فقیه - همایون علی‌آبادی، سرچکوشستان (از کرواسی) - حیدر میرمطهر (از افغانستان) - پرسی رابرت پرس دوم (از انگلستان) پانایو ییتس کورویس (از یونان) و خانمها - لاله تقیان - هما جدیکار - ماریا شیبال (از لهستان) و تسینم پیرازادا از پاکستان برگزار گردید. که پژوهشگران به بررسی وضعیت نمایش عروسکی در کشورهاشان پرداختند. ضمناً در بخش دیگری از گردهم‌آیی، بزرگداشت استاد احمد خمسه‌ای بود که توسط خانم لاله تقیان تدارک و سخنرانی وی دربارهٔ «استاد بزرگ خیمه‌شب‌بازی ایران» بود که با اجرای خیمه‌شب‌بازی به عنوان نمونه‌های از کار استاد، جای خالی استاد و یاد او را در قلب‌ها، زنده کرد.

● ویژگی‌های قابل ذکر در ششمین فستیوال الف: اجرای ویژه نمایش پانچ وجودی از انگلستان در شیرخوارگاه آمنه به مناسبت جشن عاطفه‌ها با حضور سرپرست سازمان بهزیستی

عروسک - هنر مردمی

ترجمه: اردشیر کشاورزی

صورت یک شکل هنری انتقادی و طنزآمیز درآمد.

اما هنرمند مدرن تأثیر عروسکی خود را تنها به شکل‌هایی که تا اینجا گفتیم محدود نکرده است. او توانسته است اهدافش را در راهی مؤثر از آنچه که گفته شد هدایت کند.

هنر عروسکی را تمامی جهان به عنوان یک وسیله ارتباط جمعی آموزشی بی‌نظیر پذیرفته است. از این نظر پینوکیو، یک عروسک نمونه بود. عروسکها برای هر کودکی بیشتر از اسباب‌های الکترونیکی که اخیراً در آموزش و پرورش از آنها استفاده می‌شود جذابیت دارند. عروسک برای بچه‌ها مثل یک حیوان اهلی خانگی - عزیز است. یک عروسک ژاپنی خیلی جالب‌تر از عروسکی است که از تلویزیون ژاپن برای بچه‌های اروپایی نمایش داده می‌شود. بچه‌های سری‌لانکا یک بار تجربه فوق‌العاده‌ای از دیدن یک تئاتر عروسکی چکسلواکی که داستان متعارفی داشت به دست آوردند.

سینما، تلویزیون، کتابها و آوازه‌ها امروزه تجارتی شده‌اند یعنی همگی دارای ارزشی اقتصادی هستند. اما هنر عروسکی تاکنون

چه چیز بشر را به خلق عروسکهای نمایشی ترغیب کرد؟ نه فقط هنرمندان بلکه روانشناسان نیز باید در این مورد که چرا بشر عروسکها را خلق کرد و برای این کار از حیوانات معمولی، چیزهای تخیلی و اسرارآمیز یا خودش استفاده کرد، تحقیق کنند.

هنرمندی که با استفاده از چوب، کاغذ یا نوار عروسکش را به وجود آورد به همین قانع نبود و می‌خواست آن را به حرکت درآورد و آن‌طور که میل دارد آن را نمایش دهد. آیا هنرمند تئاتر عروسکی صرفاً در جستجوی ایجاد لذت و رضایت خاطر بود و رضامندی فکری اجرا می‌اندیشد. او احساساتش را از طریق این شکل از هنر بیان می‌کرد. برای بیان احساسات بشری، احساساتی همچون خشم، شادی، حسد یا غم، هیچ تمایز نژادی (چینی، عربی، مسلمان یا اروپایی) وجود ندارد.

واژه «عروسک» بر معنای دیگری نیز دلالت ضمنی دارد. عروسک واژه‌ای است که آن را برای شخصی که همیشه تمامی تصمیماتش را اشخاص دیگر می‌گیرند نیز به کار می‌رود. این معنی از واژه عروسک در همه جای دنیا استفاده می‌شود. بعدها هنر عروسکی توسعه یافت و به

اجرای نمایش اکوبکو بیکو

است همانطور که قبلاً هم بود. عروسکها احساسات مردم عادی را به نمایش درمی آورند و آن‌ها را می‌خندانند، خشمگین می‌کنند یا به گریه وامی‌دارند.

تجارتی نشده است. عروسکها به این خاطر جالب توجه‌اند که همیشه با خالق خود همراهند. اگر خالق از او جدا شود برای هیچ‌کس جذائیتی ندارد. برخی حرکات بشر مانند تکان دادن سر یا دست برای گفتن «بله» یا «نه» در تمامی دنیا قابل فهم است و این پدیده‌ای است مافوق تمامی زبان‌ها و فرهنگ‌ها. برخی از اوقات بشر برای نشان دادن انزجار یا تأثر خود صورتش را با دو دست می‌پوشاند و برای بیان شادیش دست می‌زند یا به نشانه تهدید از انگشت سبابه‌اش استفاده می‌کند زمانی که عروسک احساسات انسان و اعمال او را نشان می‌دهد برای تماشاگران یک طریقه ارتباط بسیار تحسین‌آمیز به شمار می‌آید.

اجرای از گروه اوسپچک کرواسی

هنر عروسکی به مثابه هنری مردمی (عامیانه) در مقایسه با سایر شکل‌های هنری ماندگارتر است. با اینکه هنر شاعری، نقاشی، رمان‌نویسی و بازیگری همه از هنر عامیانه آغاز شده‌اند در حال حاضر هنر کلاسیک به شمار می‌آیند. هنری که از مردم عادی دور شده است. امروزه این هنرها فقط به روشنفکران محدود شده‌اند. اما هنر عروسکی هنوز با مردم مانده

بر پهنه دریا

سرگردانند. گرسنگی به هر سه فشار می‌آورد این سه با بحثهای فلسفی به این نتیجه می‌رسند که یکی باید توسط دو نفر دیگر خورده شود ... وحید لک متولد ۱۳۵۳ و دانشجوی تئاتر دانشگاه آزاد است. او در سال ۱۳۷۴ نمایش «کنگره جهانی حیوانات» را کارگردانی کرده و در فرهنگسرای بهمن به صحنه برده است.

گفتگو با کارگردان

□ تا آنجا که می‌دانم نمایش شما ابتدا از اراک معرفی شد و بعد به تهران منتقل شد. علت این جابجایی چه بود؟
 □ من اول از اراک شرکت کردم. با وجود تأکیدی که مسئولین جشنواره داشتند، ارشاد اراک هیچ‌گونه همکاری با ما نکرد.

□ چرا؟

□ آنها گفتند ما پنجاه میلیون تومان بدهکار هستیم و نمی‌توانیم هیچ حمایتی از شما بکنیم. حتی سالن هم ندادند. مسئول تئاتر اراک گفت یک زیر پله هست که می‌توانید در آنجا تمرین کنید. اما تمرین در آن زیر پله، اصلاً امکان‌پذیر نبود. برای همین از طریق یکی از دوستانم به ماشین‌سازی اراک مراجعه کردیم. آنها یک سالن در خارج شهر اراک در اختیار ما گذاشتند، اما به بازیگران خانم اجازه ورود به سالن را ندادند. منم مجبور شدم برای ادامه کار به تهران بیایم و در منزل بچه‌ها تمرین کنیم. این انتقال به

نویسنده: اسلاومیر مروژک

کارگردان: وحید لک

مترجم: داریوش مؤدبیان

دستیار کارگردان: بهاره بنی‌زاده

طراح عروسک: ابراهمی ولدی، وحید لک

ساخت عروسک ابراهیم ولدی

موسیقی: جواد سام‌نژاد

طراح دکور: علی محمد بیگی

عروسک‌گردانان: بابک نبی‌زاده، علی پاکزاد،

وحید لک، حمید حسین‌زاده، مژگان رضایی و

مریم جعفرپور

خلاصه داستان: سه نفر در زورقی، در دریا

خسته و کوفته به جلسه می‌رسیدم. فیلمها خوب بود. مخصوصاً کار با پارچه و نور، اما نمی‌دانم آیا می‌شود کار با نور را هم عروسکی دانست.

□ نظر شما درباره طرح استاد راهنما چیست؟

□ خیلی عالی است. آقای فرهنگ سه، چهار بار آمدند و کار را دیدند. حتی الامکان هم می‌گویند حاضرند دوباره بیایند و کار را ببینند. فکر می‌کنم وجود استاد راهنما برای کسانی که در ابتدای کارند خیلی لازم و خوب است. اگر بشود برای بعضی از گروهها، استاد راهنمای خارجی هم بگیرند خوب است.

□ و به عنوان حرف آخر ...؟

□ از عوامل برگزارکننده جشنواره نهایت تشکر را دارم. برپایی سالنها، گروههای بازمین ... همه و همه عالی بودند.

تهران باعث ایجاد یک سری گرفتاری شد. ما تا روز بازمینی در منزل تمرین کردیم.

□ آیا عضو مبارک یونیا هستید؟ چه توقعاتی دارید؟

□ امسال عضو شده‌ام و توقع خاصی ندارم. اما خوب است اگر ما را با نماینده‌های عروسکی دنیا و شیوه‌های جدید آشنا کنند. از طریق فیلم یا حتی بولتن و مجله می‌توان فهمید که در کجای دنیا، توسط چه گروه یا فردی، چه کاری دارد انجام می‌شود. اگر بشود یک ویدئو کلپ عروسکی هم تأسیس کرد خیلی خوب است.

□ آیا در جلسات روز دوشنبه شرکت می‌کردی؟

■ بیشتر از چند بار نتوانستم بیایم. چون از اراک مستقیم به موزه هنرهای معاصر می‌رفتم. گاهی

معرفی نمایشهای خیابانی

✽ نمایش: قصه خیمه

نویسنده و کارگردان: حسن وارسته
بازیگران: محسن طنابنده - علی افشاری -
معصومه چابک - جعفر چابک

خلاصه نمایش:

خیمه‌ای (مرشد) ضرب زنان، شاد میان جمعیت می‌آید پس از خواندن چند شعر فولکوریک محلی و دم‌گیری از تماشاگر خیمه قصه را با مبارک شروع می‌کند.

✽ نمایش: داستان زندگی

نویسنده و کارگردان: سوسن رحیمی
بازیگران: سوسن رحیمی - سهیل رحیمی -
امین رهبری - مانوئل ابراهیمی - علی حجازی
- حسن طاهری - ملیحه بسطانی - مریم بسطامی - فرشته طاهری - مریم طاهری -
حسین غربا.

خلاصه نمایش:

زنی فرزند دختری به دنیا آورده و همسرش از این موضوع ناراضی است. مجادله آنها به میان جمع کشیده می‌شود و ...

نماینده آسیا و آموزش بین‌المللی

فوزیه رجیبی

نمایش می‌گذاشت و بعد به‌طور عملی و به صورت گروهی به تجزیه و تحلیل این فیلم و عکسها می‌پرداخت که برای من بسیار جالب بود و تجربه‌های بسیاری آموختم. به خصوص در قسمت پرسش و پاسخها. مثلاً یکی از مواردی که ما کار کردیم این بود که پنج نمایشنامه را در اختیار ما گذاشتند که ما می‌توانستیم از آن سه کار را به دلخواه انتخاب و طراحی کنیم. به عنوان مثال یکی از طراحی‌هایی که انجام دادم، طراحی صحنه نمایش ادیپ شهریار بود. البته بیشتر سعی و تلاش ما این بود که خود استاد اسلابودا را بشناسیم چون به نظر من آقای اسلابودا قدرت و نوآوری که در طراحی صحنه دارد با استانیسلاوسکی در بازیگری و کارگردانی قابل قیاس است.

□ آقای کامکاری چطور شد که شما برای شرکت در این دوره انتخاب شدید؟
□ سال گذشته، طی آزمونی که از طرف یونینما - مبارک برگزار شد. پنج نفر انتخاب شدند و به انستیتوی بین‌المللی نمایشهای عروسکی معرفی شدند که میان این پنج نفر طی آزمونی دیگری که در انستیتو برگزار گردید من به عنوان تنها ایرانی یا بهتر است بگویم تنها آسیایی - ایران نماینده آسیا بود - موفق به شرکت در این دوره شدم.

□ آقای کامکاری شما اخیراً از طرف یونینما - مبارک برای شرکت در کلاسهای کوتاه مدت انستیتوی بین‌المللی نمایشهای عروسکی اعزام شدید، لطفاً ره‌آورد این سفر را به‌طور خلاصه بیان کنید:

□ در سال گذشته طی آزمونی که توسط یونینما - مبارک برگزار شد. من انتخاب شدم تا در دوره‌ای که تحت نظر استاد جوزف اسلوبودا - که یکی از بهترین طراح صحنه‌های امروز دنیا هستند، شرکت کنم. این دوره در کشور فرانسه برگزار شد. البته لازم می‌بینم مختصری درباره‌ی استاد «جوزف اسلوبودا» ارائه بگویم:

استاد اسلابودا در سال ۱۹۴۴ فعالیت حرفه‌ای خود را در «چک» شروع کرده و تا امروز طراحی ۷۰۰ تئاتر حرفه‌ای جهان را عهده‌دار بوده‌اند. که متأسفانه در ایران منابعی برای شناخت و معرفی این استاد بزرگ طراحی صحنه وجود ندارد بجز چند اشاره کوتاه که در تاریخ تئاتر جهان و تاریخ هنر از ایشان شده است.

در دوره انستیتوی بین‌المللی نمایش عروسکی من تنها نماینده آسیا بودم که از طرف یونینما - مبارک ایران در این کلاسها شرکت کردم. و اکثر شرکت‌کننده‌ها از کشورهای اروپایی بودند. در این دوره او فیلم و اسلاید به

واسیلاچ Vasilache

شخصیت اصلی و معروف تئاتر عروسکی رومانی. تحت تأثیر قره‌گز ترکیه به وجود آمد و از قرن هجدهم تا به امروز در کشور رومانی مورد علاقه عامه مردم است. واسیلاچ با تئاتر عروسکی سنتی رومانی (ویک لیم Vicleim) ادغام شد؛ و نمایشی پدید آمد که خود نوعی نمایش مذهبی است که در آن «واسیلاچ» در میان تعداد بی‌شماری شخصیت نمایشی ظاهر می‌شود. دلقکی بود که با درهم آمیختن عناصر کمیک سنتی عامیانه، برگرفته شده از شرق و غرب توجه تماشاگران را به خود معطوف کرد. او در نیمه دوم قرن نوزدهم مجموعه نمایشی خاص خود را که شامل صحنه‌های متنوع کوتاهی بود، به وجود آورد. هم‌بازی‌های دائمی او همسرش بود و نیز یک قزاق ترک که نقش مجری قانون را داشت. او به خانواده بزرگ عروسک‌های نمایشی تعلق دارد و اگر اجراهای اخیر نبود در معرض فراموشی کامل قرار می‌گرفت.

چانچه Tchanchés

شخصیت معروف تئاتر عروسکی "والونیا" از ایالت لیژ (و مناطق اطراف آن) در بلژیک است. نام او از طرز استعمال "فرانسواز" (Francois) در زبان غیر ادبی و محاوره‌ای "والونیا" استخراج شده است که معمولاً در مورد بازیگران درجه دومی که از نمایندگان مجلس مردمی تقلید می‌کردند، به کار می‌رفت. به دلیل شکل ظاهری، صدای گوش خراش، پرحرفی و شباهتش به شخصیت این بازیگران، او به خانواده اروپایی قهرمانان عروسکی، یعنی به دلک‌ها تعلق دارد. چانچه در نقش نوکر، چاووش و مهمان‌خانه‌دار (شخصیت‌های بسیار رایج در سنت تئاتری ایالت لیژ) در مجموعه‌های نمایشی آئینی و شوالیه‌ای بازی می‌کرد. او عروسک نخی ساده‌ای بود با یک رشته سیم خشک و به شیوه‌ای لباس می‌پوشید که گویی از تماشاگران خود اقتباس کرده است. تماشاگرانی که به نمایش خود جلب کرده را با شوخی‌های شاد کرده، به آرامش فراخوانده و برای دیدار از نمایش بعدی خود دعوتشان نموده است. در پایان قرن نوزدهم زمانی که به عنوان نماینده "والونیا" مورد توجه و احترام قرار گرفت، از معروفیت و اشتهار بسیار برخوردار گردید.

مردی در همه رنگها

تماشاخانه عروسکی مایکل هوبر

سعیدرضا طلاجوی

مضحک در لیستل» اجرای روی میز، بر اساس یک قصه قدیمی محلی، «هانس خوش شانس»، اجرای روی میز انفرادی: براساس یک قصه پریان آلمانی از مجموعه برادران گریم. «مردی در همه رنگها» نمایش سایه‌ای. بر اساس یک قصه پریان فرانسوی با موسیقی زنده، «هنری ریزه میزه» نمایش انفرادی سایه‌ای، «پتیت ریکوئت» نسخه فرانسوی پتیت ریکوئت، «خرسه با عروسک‌های میله‌ای و اشکال دو بعدی الهام گرفته از قطعه‌ای از جوزف هایدن، موسیقی زنده، «کراوات» با عروسک‌های میله‌ای، بر اساس رمانی از آتفرید پروسلر، موسیقی زنده، «یوسا و ویولون جادویی» با عروسک‌های دستی و میله‌ای، بر اساس کتاب تصویری نوشته جانسون. موسیقی زنده، «پرنس کوریو» تئاتر روایی انفرادی و تئاتر اشیاء بر اساس قصه پریان آلمانی از مجموعه برادران گریم.

گروه «مایکل هوبر» تاکنون در جشنواره‌های بین‌المللی نمایش عروسکی بسیاری شرکت کرده است.

۱۹۸۷: نورنبرگ، فیورث، اِرلانگن (آلمان)
۱۹۸۹، پکس (مجارستان)

از سال ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۲ «مایکل هوبر» مدیریت تماشاخانه «فارندی بینی Farandi Buhni» را به همراهی «مارگریت جسین» به عهده داشت. در این دوره ۹ اثر به نمایش درآمد، که در سوئیس و آلمان و همینطور در چند جشنواره نمایش عروسکی در آلمان و مجارستان به صحنه رفت، و جایزه نخست جشنواره بکسوسابا، (مجارستان ۱۹۸۱) را به دست آورد.

در (۱۹۸۵) «مایکل هوبر» شرکت جدیدی به نام «تماشاخانه عروسکی و موسیقی» افتتاح کرد. این نام بعدها به «اتروپف - ن - اف اِهایس شتی» و سرانجام در ۱۹۹۲ به تماشاخانه عروسکی «مایکل هوبر» تبدیل شد.

تمامی اجراهای سال ۱۹۸۵ این تماشاخانه، هم مخاطب بزرگسال، و هم مخاطب خردسال داشته‌اند. از ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۷ این تماشاخانه دهها نمایش به روی صحنه برده است که از آن جمله می‌توان به نمایش‌های: «کنیسی و داستان سیرک شیشه‌ای‌اش» با عروسک‌های نخی و دستکشی و موسیقی زنده، ۱۹۸۷ «بیر دلُک» با عروسک‌های دستی، انگشتی و میله‌ای با موسیقی زنده، «پسر گل قاصدک»، «کاسوس

۱۹۹۰: دهلی‌نو، بهوبانشار، حیدرآباد گوالیور (هند)
 ۱۹۹۱: سئول (کره جنوبی). ۱۹۹۲، ۱۹۹۴،
 ۱۹۹۶: لاهور (پاکستان)
 ۱۹۹۳: جنت (بلژیک). ۱۹۹۵ و ۱۹۹۷: کیف
 (اوکراین)
 ۱۹۹۷: شارلویل - متسیرز (فرانسه). ۱۹۹۸
 چانچون (کره جنوبی)

○ خلاصه نمایش

✿ هانس خوش‌شانس

اجرای تک نفره روی میز عروسک‌های ی شبیه به عروسک‌های اسباب‌بازی (بدون بند یا میله): توسط "مایکل هوبر"
 هانس بعد از هفت سال کار تصمیم به بازگشت به خانه می‌گیرد. مزدکارش یک قطعه طلا به اندازه کله خود اوست. با خوشحالی به طرف خانه راه می‌افتد و قطعه طلایش را هم بدوش می‌کشد.

خسته از حمل بار سنگین، با اسب سواری برخورد می‌کند که به او پیشنهاد تعویض اسب و طلا را می‌دهد. هانس که فکر می‌کند با اسب خیلی زودتر به خانه می‌رسد، موافقت می‌کند. ولی بزودی از پشت اسب به زمین می‌افتد و نزدیک بود که گردنش بشکند. همانطور که روی زمین افتاده است کشاورزی از راه می‌رسد و به او پیشنهاد تعویض اسب با یک گاو را می‌دهد. هانس با تصور شیری که می‌تواند از گاو بدو شد و نیز خطر کمتر گاو، پیشنهاد را می‌پذیرد.
 هانس که از رفتن به خانه خوشحال است، سرراه به یک رستوران می‌رود تا مابقی پول خود را صرف غذا و مشروب کند.

بعد وقتی می‌خواهد گاو را بدو شد، حیوان شیر نمی‌دهد و در عوض او را با لگد می‌زند. درست وقتی می‌خواهد از جایش بلند شود، یک قصاب با یک خوک کوچک از راه می‌رسد.

هانس از او می‌خواهد که با هم معامله کنند. پس قصاب خوک کوچکش را به او می‌دهد و از او گاو پیر را می‌گیرد. ولی کمی بعد هانس پسر جوانی را می‌بیند که می‌گوید: پلیس به دنبال یک خوک دزدی شده می‌گردد، که دقیقاً هم اندازه خوک هانس است. هانس می‌ترسد و هنگامیکه پسر پیشنهاد تعویض غاز با خوک را می‌دهد با خوشحالی می‌پذیرد.

چندی بعد، هانس با یک آسیابان برخورد می‌کند. او که مجذوب حرفهای مرد درباره کارهایش شده است، علاقه‌مند می‌شود که یک آسیابان دوره‌گرد شود. بنابر این آسیابان دو سنگ آسیای خود را در عوض غاز به او می‌دهد. هانس که دو سنگ سنگین را بر پشت خویش حمل می‌کند و تقریباً در آستانه قبول شکست و توقف است به یک چاه می‌رسد. پس تصمیم به استراحت می‌گیرد و درست وقتی که آرزوی راحت شدن از شر سنگها را می‌کند، هر دو سنگ آسیا بدرون چاه می‌افتند. هانس که آزادی را به چشم می‌بیند ترانه‌خوان و پایکوبان به سوی خانه می‌رود.

درباره این داستان

● عنوان داستان گمراه کننده است. هانس خوش‌شانسی نمی‌آورد، بلکه خوشبختی و شادی را در قلب خود دارد.

● داستان یک موقعیت چندگانه را به نمایش می‌گذارد، هر چند هانس همه چیزش را از دست می‌دهد، اما همیشه شاد است و بر این باور است که زندگی خوبی دارد و فرد خوش‌شانسی است - داستانهای متناقض و چند وجهی (که حقیقتی را نشان می‌دهند) محرکهایی عالی برای تفکر بچه‌ها محسوب می‌شوند.

● هانس با اینکه به نظر احمق می‌رسد دوست داشتنی است به همین دلیل هم مخاطب با آن ارتباط برقرار می‌کند. یک نمایش دوست داشتنی و صادقانه.

تئاتر "TEHb"

ترجمه: مرجان وقوفی

تئاتر "Tehb" (مسکو)

□ شرکت در فستیوال‌های بین‌المللی

□ ۱۹۹۰

- ۱- فستیوال تئاترهای عروسکی، ونکوور، امریکا
- ۲- فستیوال تئاترهای کودکان، پیتزبورگ، امریکا
- ۳- فستیوال تئاترهای کودکان، ویلکس - باری، امریکا

□ ۱۹۹۱

- ۱- فستیوال نمایش‌های عروسکی آرفان گلکس، روسیه
- ۲- فستیوال تئاترهای سایه‌ای، اسکوابیش (Schwabisch) آلمان
- ۳- فستیوال نمایش‌های عروسکی کاوناس Kavanas، لیتوانی

□ ۱۹۹۲

- ۱- فستیوال حقه‌های سینمایی اشتوتگارت Stuttgart، آلمان
- ۲- فستیوال تئاترهای عروسکی، سگویا Segovia، اسپانیا
- ۳- فستیوال تئاترهای کودکان، لئون Leon، اسپانیا
- ۴- فستیوال تئاترهای عروسکی، بارسلونا Barcelona، اسپانیا

تئاتر "TEHb" یک شرکت خانوادگی متشکل از دو نفر - شوهر و همسر - به نام‌های ایلیا اپل بوم "Ilia Epelbaoum" (نقاش) و مایا کراس نوپولسکایا Maia Krasnopolskaia است.

این شرکت از سال ۱۹۹۰ مجهز به یک سالن تئاتر با گنجایش ۱۰۰ نفر تماشاگر در مرکز مسکو شد. در حال حاضر بیش از ۱۰ نمایش مختلف برای کودکان و بزرگسالان فراهم کرد. در ساخت همه این نمایشها از تکنیکهای متنوعی استفاده شده است، اما در همه آنها، عنصر تئاتر سایه به کار رفته است (TEHb) در زبان روسی به معنای سایه است) تئاتر TEHb در بسیاری از فستیوال‌های بین‌المللی در کشورهای مختلف شرکت کرده و همواره در میان مردم و منتقدان از اعتباری شایسته برخوردار بوده است.

هر اجرای تئاتر TEHb بر پایه ایده هنری خاصی استوار است. به عنوان مثال در طول نمایش «فندق‌شکن» تماشاچیان به سرزمین شیرین و افسانه‌ای پریان سفر می‌کنند. و پس از هر پرده نمایش از آب نباتها و شیرینیهایی که به عنوان بخشی از تزئینات صحنه از پیش فراهم شده‌اند، می‌چشند در تئاتر «کلبه‌های سرخ کوچک» تماشاگران با یادآوری فیلم کارتونی معروف Tema («تما») در جریان نحوه ساخت فیلم قرار می‌گیرند و در آن مشارکت می‌کنند.

□ تور نمایشی اشتوتگارت، آلمان، لاکورونا، اسپانیا

□ ۱۹۹۳

- ۱- فستیوال تئاترهای عروسکی، پنزا Penza، روسیه
- ۲- هفته تئاتر روسیه، اشتوتگارت Stuttgart، آلمان
- ۳- فستیوال تئاترهای عروسکی، ریازان Ryazan، روسیه

□ تور نمایشی بُدن و وُرتنبرگ، آلمان

□ ۱۹۹۴

- ۱- فستیوال نوسکی پیرو "Novsky Piero" سنت پیترزبورگ St. Petersburg، روسیه
- ۲- فستیوال تئاترهای عروسکی، میپل Meppel، هلند
- ۳- فستیوال بین‌المللی تئاترهای سایه‌ای، اسکوابیش جموند Schwabish Gmund، آلمان
- ۴- فستیوال بین‌المللی تئاترهای خانوادگی، مسکو، روسیه

□ تور نمایشی:

- اشتوتگارت، آلمان
ویس‌بادن Wiessbaden، آلمان
شیکاگو، میلوکی Miluoki، امریکا

□ ۱۹۹۵

- ۱- فستیوال بین‌المللی «سپید و سیاه»، اشتوتگارت Stuttgart، آلمان
- ۲- فستیوال تئاترهای عروسکی، ریازان Ryazan (روسیه)

□ تور نمایشی:

- اشتوتگارت، آلمان
ویس‌بادن Wiessbaden، آلمان
بی‌یل Biel، سوئیس

□ ۱۹۶۶

- ۱- یازدهمین فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در لاند Lund (سوئد)
  - ۲- دهمین فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در سگویا Segovia (اسپانیا)
  - ۳- هفتمین فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در پورتو Porto (پرتغال)
  - ۴- فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در لریدا Lerida (اسپانیا)
  - ۵- فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در تومسک Tomsk (روسیه، سیبری)
  - ۶- چهارمین فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی و سایه‌ای در آتن Athen (یونان)
  - ۷- فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در هال Halle (Saale) آلمان
  - ۸- پانزدهمین فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در تولوسا Tolosa (اسپانیا)
  - ۹- فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در آلیکانته Alicante (اسپانیا)
  - ۱۰- فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در آلبایدا d'Albaida (اسپانیا)
  - ۱۱- فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در آل کوی Alcoy (اسپانیا)
- ### □ تور نمایشی:
- نارا Nara، کیوتو Kyoto (ژاپن)
ینا Jena، دسای Dessau، ویتن‌بورگ
Wittenburg زوایکی (آلمان)
ورشو Warszawa، لوتس Lodz، بیالوستوک
Bialosktok (لهستان)
گوتبورگ Goteborg (سوئد)

تئاتر عروسکی بیه‌لیستوک (Bialystok)

مترجم فاطمه تیموری

گرفت. در زمان ساویکی (Sawicki)، تئاتر بیالیستوک با تمام وجود به رویارویی با نیازهای اجتماعی، اختصاص داشت و در واقع رسالت آموزشی را در اجراهای خود مد نظر داشت. در زمان تصدی پیکارسکا، او اثبات کرد که اقدامات پیش از او هنوز هم موجب رضایت باطنی افرادی می‌شود که در کار تئاتر عروسکی فرمهای خاصی را ابداع نموده‌اند. دو دهه‌ای که رائو (Rau) مسئولیت تئاتر را بر عهده داشت، دوره‌هایی بود که هویت هنر انیمیشن (نقاشی متحرک) و منحصر به فرد بودن آن، کانون توجه عمومی بود و نظر همگان را به خود جلب کرده بود.

با ارزش‌ترین ویژگی تئاتر عروسکی بیالیستوک، تداوم معقول و تلاشهای هنری خستگی‌ناپذیر و پی در پی این تئاتر در طی سالیان دراز است. شخصی که مسئول بی‌چون و چرای تصورات طرح‌ریزی تئاتر عروسکی بیالیستوک است، شخص کرزیستوف رائو است و این تئاتر، تحت سرپرستی او بود که شهرت ملی یافت و در میان تئاترهای عروسکی پیشرو اروپا جای پای خود را محکم کرد. استعداد او در سازماندهی و مدیریت موجب شد که مستعدترین عروسک‌گردان‌های لهستانی به این تئاتر جذب شوند چرا که این تئاتر به سبب

این تئاتر قدیمی‌ترین و تکامل یافته‌ترین مرکز تئاتری لهستان است و لقب قبله هنر عروسکی لهستان، نامی است که به حق بدین تئاتر داده شده است. ادعای فوق در مورد تئاتر بیالیستوک توسط بخش عروسکی مدرسه عالی ایالتی (PWST) مدرسه تئاتر و مدارس تئاتر خصوصی تازه تأسیس، مورد تصویب و تأکید قرار گرفته است که پیشاپیش آن‌ها نیز، شرکت "ویرزالین" (Wierszalin) قرار دارد. عملکرد تمام این مؤسسات با توجه به اصولی مشترک، صورت می‌پذیرد، این عملکرد را می‌توان نتیجه جمع اضداد دانست؛ اتحاد عناصری که مجموعه‌ای منظم و حیرت‌آور از فرمهای گوناگون را به وجود می‌آورند و شهری را که در حد فاصل میراث‌های فرهنگی، باستانی و تاریخی کشور قرار می‌گیرد.

از سال ۱۹۵۳، تئاترهای عروسکی دائمی، حرفه‌ای و یا انتفاعی بسیاری در بیالیستوک (Bialystok) به وجود آمده است. تادئوسا ساویکی (Tadeusa Sawicki) اولین کارگردان این تئاتر بوده است که در سال ۱۹۶۰ شغل مدیریت و کارگردانی را به جوانا پیکارسکا (Joanna piekarska) سپرد تا زمانی که "کرزیستوف رائو" (Krzysztof Rau) در سالهای ۱۹۶۹ تا ۱۹۸۹ ریاست شرکت را بر عهده

کیلان، ریزارد کوزیسین، میکولاج مالزا و راجموند استرزلکی. موزیک‌هایی که در اجراهای تئاتر بیالیستوک به گوش می‌رسد ساخته جرسی مکسیموک، جرسی درفل و کرزیتوت دزبرما که در "Live Class"، نمودی از قریحه‌ای حیرت‌آور هستند.

وُجسیچ کُوبرینسکی (Wojciech Kobrzynski) کارگردان و مدیر کنونی تئاتر بیالیستوک معتقد است که «به عنوان یک مؤسسه، تئاتر به نظر آسان می‌رسد، اما باید دانست که ساختار آن مانند بدن انسان پیچیده است» او تصدیق می‌کند که به تئاترهایی علاقه‌مند است که بتوانند جوابگوی پرسشهای عصر حاضر باشند و در عین حال قادر باشند که به گونه‌ای هنرمندانه در مقابل

این پرسشها از خود دفاع کنند. از اجراهای کُوبرینسکی Kobrzynski، شریک

و جسیچ زلاچوسکی چنین برمی‌آید که او اشتیاق فراوانی به فرمهای اصیل و واقعی برگرفته از آثار نویسندگان دارد. هر دوی آن‌ها علاقه وافر به تئاتری دارند که در آن الهامات و تأثیرات ذهنی در حدی بالا وجود داشته باشد، تئاتری که گذشته از تمامی تکالیفی که دارد، وظیفه‌هایی را که در قبال خود دارد، هرگز از یاد نبرد.

شرایط ویژه، مکانی بود برای بروز نوآوری و فعالیتهای خلاقه که در آن بیشتر و بهتر از هر جای دیگری صورت می‌گرفت. در سال ۱۹۷۹ یک ساختمان تئاتری مدرن، با صحنه‌ای مجزا برای تماشاگران بزرگسال افتتاح شد. این شهر به یک مرکز هنری آبرومندانه برای برپایی جشنواره‌ها، تبدیل شد. مدرسه عروسک‌گردانی در سطح آکادمیک نیز موجب پرورش و ذخیره نیروهای بالقوه این رشته بود.

اما مهم‌تر از همه این است که تئاتر عروسکی بیالیستوک، گروه بزرگی از هنرپیشه‌ها را پرورش

داده بود؛

شرکتی از استادان بزرگ هنر عروسکی با مهارتهای گسترده فراوان که به عرضه معیارهای حرفه‌ای سطح بالا در تمام زمانها، مشغول بودند. تئاتر عروسکی بیالیستوک، محلی است برای اثبات برتری کارگردانان گذشته و حال، کارگردانانی مانند: جوانا پیکاراسکا، زاسیسلاو دابروسکی، جان دورمن، اندرژج دزیدزویل، ولدز یمیرز فلنزاک، توماس جاورسکی، کرزیستوف رائو، جان ویلکووسکی. کارگردانانی که اولین کارهای خود را در این تئاتر آغاز کردند عبارتند از: تادئوز اسولوبودزیانک، پیوتر تومازک، وُجسیچ زلاچوسکی. طراحان صحنه این تئاتر عبارتند از: علی بونش، ویسلاو جورکوسکی، آدام

گروه تئاتر عروسکی دولتی ترکمنستان

نمایش «آک ئیلان» مار سفید

و ماریسایه به عنوان سمبل بدیها محسوب می‌شود. مار سفید که بر اثر فرار، خسته و نفس بریده قدرت خود را از دست داده است می‌داند که بیش از این نمی‌تواند به فرار ادامه دهد. مار سیاه کم‌کم به مار سفید نزدیک و نزدیک‌تر می‌شود، در همین وقت چوپان پیر، مار سفید را می‌بیند و او را پنهان می‌کند و از مرگ حتمی نجات می‌دهد. اما بعد درمی‌یابد که مار سفید در واقع مار نیست بلکه انسان پرهیزکار و زاهدی است که به شکل مار درآمده است. او به چوپان می‌گوید که هر آرزویی داشته باشد می‌تواند برآورده کند و چوپان پیر از مار سفید خواهش می‌کند که او را به دوران جوانی اش بازگرداند. آرزوی چوپان برآورده می‌شود و ....

ترتیب ایفای نقش‌ها:

- ۱) آک ئیلان (مار سفید) - آرازمدآ آنابی‌بی
  - ۲) قارا ئیلان (مار سیاه) - جُمایوا گل سیره
  - ۳) چوپان - کاکابایف آنآچای
  - ۴) ایشک (الاغ) - آلتایف مقصد
  - ۵) وزیر - آدیف تچن
  - ۶) قیز (دختر) - آرازمدآ آنابی‌بی
  - ۷) اوغلان (پسر) - کاکابایف آنآچاری
  - ۸) شاه - آلتایف مقصد
  - ۹) وزیر - خدایبردی‌آف مختومقلی
  - ۱۰) وزیر - آلتایف مقصد
- موضوع نمایشنامه:
مار سیاه عظیم‌الجثه مار سفید کوچک و ضعیفی را دنبال می‌کند، مار سفید به عنوان سمبل خوبیها

همایش گفتگوی تمدنها

همزمان با هفتمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران، از تاریخ ۲۵ لغایت ۳۱ شهریور ۱۳۷۷ همایشی با حضور میهمانان خارجی و داخلی از ساعت ۱۰ تا ۱۲ صبح در موزه هنرهای معاصر تهران برگزار می‌شود. از اهداف این سمینار تبادل اطلاعات و تجربیات، سخنرانی و پرسش و پاسخ، نمایش عروسکی و گفتگوی بین تمدنهاست. در روز اول، پیام آقایان سلیمی و غریب‌پور، دبیر و دبیر اجرایی جشنواره و همچنین پیام خانم سیریا سیوری و آقای ژان فیلیکس رئیس و دبیر کل یونیمآ قرائت می‌شود. در ادامه نایب رئیس یونیمآ آقای دمی ودی پودامجی به ایراد سخنرانی خواهند پرداخت. روز دوم با جلسات سخنرانی و پرسش و پاسخ آقایان گلدفسکی از روسیه و پروفیسور تیلآ کاستری از سری‌لانکا ادامه می‌یابد. شروع روز سوم سمینار با سخنرانی جیم گمبل از امریکا تحت عنوان «عمری تجربه در جهان عروسکها» خواهد بود و در ادامه آن، آقای ذوالفقاری از عروسکها و گفتگوی بین تمدنها خواهد گفت. در روزهای چهارم و پنجم و ششم نیز جلسات پرسش و پاسخ با گروههای بلژیک، پاکستان، اسپانیا، مجارستان، بلغارستان، روسیه، ترکمنستان، ترکیه و گرجستان تشکیل خواهد شد.

نگاهی به نمایش بچه‌گرگ (اکراین)

سعید زین‌العابدینی

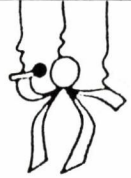
تماشاگران انجام می‌گیرد به معرفی شخصیت‌ها (عروسک‌ها) می‌پردازد. کلاه قرمزی - مادر کلاه قرمزی - مادر بزرگ و... به جز شخصیت مادر که در این نمایش فاقد کارکرد نمایشی است و حذف آن هیچ لطمه‌ای به ساختار کلی نمایش نمی‌زند، به درستی در جای خود می‌نشینند و تأثیر به‌سزایی در پیشبرد داستان دارند. در این نمایش قصه‌گو تنها به روایت داستان بسنده نمی‌کند بلکه خود از اواسط نمایش با دخالت در ماجراها و درگیر شدن در داستان نمایش و بازی در نقش شکارچی به هدایت داستان می‌پردازد.

صحنه نمایش ساده و عاری از هرگونه تزئینات غیر ضرور است. کارگردان از حداقل امکانات، بیشترین استفاده را در خلق فضای متناسب با داستان می‌برد.

«بچه‌گرگ» با قصه‌ای آرام و لطیف در به تصویر کشیدن تلاش شخصیت‌ها، و برقراری ارتباط با تماشاگران، به دلیل هماهنگی عمیق و ساختاری محتوی با بافت اجرایی نمایش، موفق است. استفاده مناسب از موسیقی و مهارت عروسک‌گردان‌ها و هم‌خوانی آنها با ضرب‌آهنگ نمایش از دیگر نقاط قوت کار محسوب می‌شود.

یکی از مهم‌ترین اصول کار نمایشی برای کودکان، هماهنگی محتوا، جاذبه‌ها و موقعیت‌های نمایشی با روحیات آنان است. بچه‌گرگ از این حیث موفق است. روایت‌های بسیاری از این داستان به شیوه‌های گوناگون در کشورهای مختلف نقل شده است. در ایران این داستان به «شنل قرمزی» معروف است. نمایش با موسیقی آغاز می‌شود و قصه‌گو که ردای قرمز بر تن دارد پرده را پس می‌زند و بعد از خواندن آوازی زیبا که به قصد تمرکز

گفتگو با گروه سیروکا

صمد چینی فروشان

جولای و آگوست برگزار می‌شوند. یکی از این جشنواره‌ها که هر دو سال یک‌بار برگزار می‌شود اجلاس نمایش‌های عروسکی حرفه‌ای و تخصصی است.

جشنواره سالانه دیگری در شهر «گین» بر پا می‌شود که به همین نام معروف است. یک جشنواره بزرگ خیابانی نیز در «نیوتبور» برگزار می‌شود که بسیار مشهور است و می‌توان در فضای باز به تماشای آثار این جشنواره پرداخت. هر دو سال یک بار نیز یک جشنواره بین‌المللی نمایش‌های عروسکی در شهر «بیچ» برگزار می‌شود که در آن میهمانان فراوانی از خارج شرکت می‌کنند.

جشنواره دیگری نیز به نام جشنواره کولیبری (Colibri) در شهر بوداپست برگزار می‌شود که آن نیز یک جشنواره بین‌المللی است. یک جشنواره هنری دیگر نیز در تابستان هر سال داریم، این جشنواره دهکده‌ای کوچک به نام اسکاپولچ (Eskapoloh) برپا می‌شود اما این جشنواره منحصر به نمایش‌های عروسکی نیست بلکه یک جشنواره بزرگ تئاتری است که شامل نمایش عروسکی نیز می‌شود.

□ نام نمایش عروسک سنتی کشور شما چیست؟

□ ما عروسک سنتی و قدیمی خاصی به نام Variety Lastlo داریم. عروسکی کوچک است با موهای قرمز که به صورت سنتی و قدیمی از ۶۰ سال پیش در برنامه‌های عروسکی مجارستان باقی مانده است.

□ ارتباط بین یونینما و گروه شما به چه نحو است؟

□ یونینما ارتباط دهنده ما با دیگر گروه‌های تئاتری در خارج است، برای مثال اگر ما با یونینما ارتباط نداشتیم، از جشنواره شما اطلاع حاصل نمی‌کردیم. دو سال پیش جشنواره بزرگ یونینما در بوداپست، برگزار شد و گروه‌های تئاتری بسیاری از سراسر دنیا به بوداپست آمدند و از آن طریق ما توانستیم با آن‌ها ارتباط برقرار کنیم. همچنین یونینما هر ساله یک کتاب یا بولتن چاپ می‌کند و

ما از این طریق به اخبار جدید دست پیدا می‌کنیم.

□ در سال چند جشنواره در کشورتان برگزار می‌شود؟

□ سه یا چهار جشنواره در طول سال داریم که یکی از آنها جشنواره بهار است. جشنواره‌های دیگر ما در پایان سال تئاتری یعنی در ماه

the elements of shadow theatre. The plot and the content of "Metamorphosis" consist of dramatic sketches which appear on a square piece of glass. These sketches are projected on the screen with the music that constantly change. This presentation of the sketches is a painter's improvisation which appear just at the moment of performance.

☐ Michael Huber's Nufehesse

Michael Huber, apart from being a puppeteer, has written many pictorial books for children and has made puppets and masks for different professional puppet and mime groups. He has lately done solo productions with a new technique of self-standing puppets. Lucky Hans is a powerful performance of a fairy tale, worked with self-standing puppets which are adjustable, and a long table which is used as stage.

☐ Puppetry: A Popular Art

Puppets can touch the sub-conscious chords of human mind and reflect inexpressible ideas through the language of gestures. Today all officials know the educating potentials of puppet theatre. Movies and television are commercial-oriented. Other forms of art have become the games of the intellectuals game, but puppet theatre is still a popular art dealing with common people and speaking to all classes of society.

☐ Tchantches

It is a well-known Belgian puppet theatre character. Because of its physical appearance and talkativeness, it belongs to the European puppet theatre family: the clowns. It is a simple marionette dressed formally.

☐ Vasilache

He is a famous Romanian puppet theatre character. He came into being as an influence of the Turkish Karagöz (The Black-Eyed) and has been popular since 18th century. Vasilache was a clown who used popular comic elements from East and attracted the attention of audience.

☐ Turkmanistan State Puppet Theatre

The White Snake

A little weak white snake is escaping from a huge, black one. They are symbolic of good and evil respectively. The White Snake, tired and out of breath, loses its strength and cannot continue running away. The Black Snake approaches it. An old shepherd sees the White Snake and saves its life. He later finds out that it is not a snake but a pious and virtuous man transformed into a snake. The White Snake asks the old man to have a wish. The shepherd wishes to be rejuvenated. His wish is granted and ...

مترجمین: سهیل خداپرستی - فرح یگانه

English Translators: Soheil Khodaparasti
and Farah Yeganeh

□ The Last Six International Puppetry Festival - Tehran

The Sixth

The Sixth International Puppetry Festival was held from 6th to 12th of Sep. 1996. 31 groups were admitted to the festival: 21 from Iran and 10 from Turkey, Spain, Pakistan, England, France, Croatia, Slovenia, Greece and Poland. There was also a seminar dealing with the capabilities of puppetry in which from Iran, Croatia, Afghanistan, England and Greece delivered speeches. Seven bulletins, a questionnaire, and a catalogue were published during the Festival.

□ The Asia Representative and International Training

Mr. Kamkari who was chosen by UNIMA-MOBARAK to participate in short-term training classes of Puppet Theatre International Institute says:

I was the only one from Asia. Most participants were from Europe. The classes were held by Joseph Sloboda one of the best scene decorators of the world. He showed us films and slides and then analyzed them practically.

□ On the Spread of the sea

Written by Slavmir Merojek

Directed by Vahid Lak

Three people in a boat wandering on the sea have nothing to eat. After a series of philosophical discussions, they reach the conclusion that one of them should be eaten by the other two ...

□ Bialystok Puppet Theater (Poland)

It has started work in 1953 with Tadeusz Sawicki as the director manager, but owes its fame to two decades of hard creative work in animation, done by its third director, Krzysztof Rau. His talent in organizing and management attracted the best puppeteers and actors of Poland to the company and his originality created a matchless environment for the artists to express themselves. The present director is doing more or less the same with more emphasis on dramatization of literary masterpieces and impressionistic effects.

□ "TEHb" and "Metamorphosis"

"TEHb" in Russian means shadow. This theatre has its own stage in the centre of Moscow. It has had more than 10 different shows for children and adults. Though different techniques have been employed, these shows use

برنامه امروز جشنواره

تالار وحدت - «دنیای شگفت عروسکها» - آمریکا - ۲۰:۰۰ - سالن انتظار: قصه‌های عمه گلپهار
 سالن اصلی تئاتر شهر - «کشتی نوح» - مجارستان - ۲۰:۰۰ و ۱۷:۰۰ - سالن انتظار: ساز سحرآمیز
 سالن شماره ۲ - «آن که گفت آری، آنکه گفت نه» - ایران - ۲۰:۱۵
 سالن قشقایی - «کوماراسامیهارا» - هند - ۱۷:۳۰
 سالن فارابی - «اکویکوبیکو» - گرجستان - ۱۷:۳۰
 تالار هنر - «والنتینو» - بلژیک - ساعت: ۱۷:۳۰
 تالار سنگلج - «رنگ رنگ نقاشی» - ایران - ساعت: ۱۸ و ۲۰
 تالار اندیشه - «سی مرغ در پیشگاه سیمرغ» - ایران - ساعت: ۱۸:۳۰
 موزه سعدآباد - «مارسفید» - ترکمنستان - ساعت: ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای نیاوران - «پلیکا و جادوگر» - روسیه سفید - ساعت: ۲۰:۰۰
 تالار شهیدآوینی - «سرزمین خورشید» - ایران - ساعت: ۱۸:۳۰
 تالار مبارک - «چاله» - ایران - ساعت: ۱۸:۰۰
 مجتمع گلستان - «هانس خوش شانس» - سوئیس - ساعت: ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای خاوران - «تیری تومبا» - یونان - ساعت: ۲۰:۰۰
 فرهنگسرای سرو - «بلبل نوک طلا» - ایران - ساعت: ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای اشراق - «برای چیزی مهمتر» - ایران - ساعت: ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای شفق - «شهر بادکنکها» - ایران - ساعت: ۱۸:۳۰
 شهرستانها - «مینا و گنجشک» - ایران - فولادشهر
 خانه فرهنگ نور - «گوی سپید جادویی» - ایران - ۱۸:۳۰
 خانه فرهنگ فدک - «آوایی» - ایران - ۱۸:۰۰
 آمفی تئاتر مرکز تهران شناسی - «همینم» - ایران - ۱۸:۳۰
 مرکز تئاتر عروسکی سالن گلستان - «ماهی قرمز کوچولو» - ایران - ۲۰:۰۰
 مرکز تئاتر عروسکی سالن بوستان - «آشی مشی» - ایران - ۱۸:۰۰
 خانه فرهنگ مهرآباد جنوبی - «خیمه شب بازی» (رییمی) - ایران - ۱۸:۳۰
 خانه فرهنگ گلپا - «عروسکهای یونینما مبارک» - ایران - ۱۸:۳۰
 مرکز علوم و فنون کوی ۱۳ آبان - «بیر پهنه دریا» - ایران - ۱۸:۳۰
 تالار و کتابخانه شهر سالم شماره ۱ - «روبوت و پروانه» - ایران - ۱۸:۰۰
 کارگاه دکور تالار وحدت - «عروسکی آبی» - ویتنام - ۲۰:۳۰
 خانه فرهنگ خواجهی کرمانی - «مجارستان» - ۱۷:۳۰

تئاتر خیابانی

پارک دانشجو ضلع شمالی - «دلهمی خوادفیل نباشم» - ایران - ۴ و ۵
 بعد از ظهر
 پارک دانشجو ضلع غربی - «ماجراجی دندان» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک شهر - «پنج قصه» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک لاله بازار گل - «همراه» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک ملت - «سیگار» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک ساعی - «گرگ فروشنده» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک راه آهن - «حریم خلوت راز» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک خیام - «حسنک» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 تالار وحدت سالن نمایشگاه - مروری بر نیم قرن هنر سرگئی ابراتسوف
 - ۱۰ الی ۱۲ - ۱۴ الی ۱۸ بعد از ظهر

سمینار گفتگوی تمدنها و نمایش عروسکی

سخنرانی و پرسش و پاسخ خانم نوریا مسترس -
 نمایش عروسکی جدید اسپانیا - ۱۰ تا ۱۱
 نشست با نمایشگران مجارستان - تبادل سنتهای
 نمایش عروسکی - ۱۱ تا ۱۲

